

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

A. MECHANIKA

3-as Teszt

Adott a gravitációs gyorsulás értéke $g = 10\text{m/s}^2$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. Egy test azon tulajdonságát, amelyet tehetetlenségnek nevezünk, a következő fizikai mennyiség írja le:

- a. gyorsulás   b. erő   c. súly   d. tömeg **(3p)**

2. A helyzeti energia mértékegysége SI mértékegységrendszerben, alapegységekkel kifejezve a következő alakú:

- a. $\text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-2}$ b. $\text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-1}$ c. $\text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-2}$ d. $\text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$ **(3p)**

3. Egy emelődaru az m tömegű testet h távolságon felemeli a függőleges irányban, majd vízszintesen d távolságon elmozdítja. A test súlya által végzett mechanikai munka matematikai összefüggése:

- a. $L = mg(d - h)$ b. $L = -mgh$ c. $L = mgh$ d. $L = mg(d + h)$ **(3p)**

4. Egy homogén, rugalmas fonál rugóállandója $k = 600\text{ N/m}$. A fonalból kivágunk, nyújtatlan állapotban egy darabot, amelynek hossza egyenlő a kezdeti hosszúság egyharmadával. Ennek a fonaldarabnak a rugóállandója:

- a. 1800 N/m b. 900 N/m c. 400 N/m d. 200 N/m **(3p)**

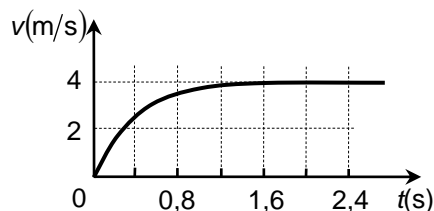
5. Egy testet, $v_0 = 10\text{ m/s}$ kezdősebességgel, a talaj szintjéről függőlegesen feldobunk. Eltekintve a levegővel való súrlódástól, az indulási ponttól mért maximális magasság értéke, ameddig a test felér:

- a. $0,5\text{ m}$ b. 1 m c. 5 m d. 10 m **(3p)**

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy kísérletben egy test esését tanulmányozták a Föld gravitációs terében, nyugodt légköri viszonyok mellett (nincs légmozgás). Egy mozgásérzékelő által szolgáltatott adatok alapján a mellékelt grafikon kapható meg, amelyben a test sebességét ábrázolták az idő függvényében. Az adott függvény alakja csak úgy magyarázható, ha feltételezzük, hogy a testre ható légellenállási erő egyenesen arányos a sebességgel, $(F_r^p = k \cdot v)$. Határozzátok meg:

a. az esés során, a test által elért maximális $v_{\max}$ sebességet;

b. a pillanatnyi gyorsulásvektor nagyságának legkisebb értékét az esés során;

c. a test gyorsulását abban a pillanatban, amikor az esés során a sebesség értéke $v = \frac{v_{\max}}{2}$ lesz;

d. a közegellenállási erő által kifejtett teljesítményt az állandó sebességgel való esés során, ha a test tömege $m = 10\text{ g}$.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Az egyik téli olimpia sportágban $M = 20\text{ kg}$ tömegű köveket dobnak el a jégen, úgy, hogy ezek a jégre rajzolt, célnak nevezett pont közelében álljanak meg. Az eldobási pont és a célpont közti távolság $D = 27\text{ m}$.

Megállapítható, hogy amikor a követ $v_0 = 3,0 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ kezdősebességgel dobják el, akkor a megállásig

$d = 25\text{ m}$ utat tesz meg. Elhanyagoljuk a kő méreteit és a súrlódási együtthatót állandónak tekintjük.

a. Ábrázoljátok a kőre ható erőket a jégen való csúszás során.

b. Határozzátok meg a súrlódási erő által végzett mechanikai munkát az eldobástól a kő megállásáig.

c. Számítsátok ki az eldobástól a kő megállásáig eltelt időt.

d. A szabályzat megengedi, hogy a jeget erőteljesen súrolva a mozgó kő előtt, növelni lehessen a megállásig megtett utat, a súrlódási együttható csökkentése által $\mu_2 = 0,014$ értékig. Határozzátok meg azt a d_2 távolságot, amelyen le kell csökkenteni a súrlódási együtthatót μ_2 értékre, ha azt akarjuk, hogy ugyanabból a pontból, ugyanakkora v_0 kezdősebességgel eldobott kő a cél középpontjában álljon meg.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

B. A TERMODINAMIKAI ELEMELI

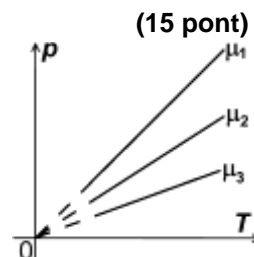
3-as teszt

Adott az Avogadro féle szám $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$, az egyetemes gázállandó $R = 8,31 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$. Az ideális gáz

paraméterei között, egy adott állapotban, a következő összefüggés létezik: $p \cdot V = \nu RT$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

1. A mellékelt ábrán, három azonos tömegű, de különböző anyagi minőségű gáz állapotváltozását ábrázolták p - T koordinátákban, azonos térfogaton. A gázok móltömegei között a következő összefüggés igaz:

a. $\mu_1 < \mu_2 < \mu_3$

b. $\frac{1}{\mu_1} < \frac{1}{\mu_2} < \frac{1}{\mu_3}$

c. $\mu_1 = \mu_2 = \mu_3$

d. $\mu_1 = \mu_2 < \mu_3$

(3p)

2. A tankönyvekben használt jelöléseket alkalmazva, egy kétatomos ideális gáz által a környezetével cserélt mechanikai munkát, adiabatikus összenyomás során, a következő összefüggés adja meg:

a. $L = -2,5 \cdot \nu R \Delta T$

b. $L = \nu RT$

c. $L = 1,5 \cdot \nu RT$

d. $L = 2,5 \cdot \nu R \Delta T$

(3p)

3. Egy ideálisnak tekintett gáz állandó hőmérsékleten kitágul. Ebben a folyamatban a gáz nyomása:

a. állandó marad   b. nő   c. csökken   d. nem lehet megmondani, hogy változik

(3p)

4. Egy anyag fajhőjének S.I.-ben megadott mértékegysége:

a. $\text{J} \cdot \text{K}^{-1}$

b. $\text{J} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$

c. $\text{J} \cdot \text{kmol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$

d. $\text{J} \cdot \text{K}^{-2}$

(3p)

5. Ideálisnak tekintett, adott mennyiségű gáz móltömege $16,62 \text{ g/mol}$, nyomása $p = 10^4 \text{ Pa}$ és hőmérséklete $\theta = -23^\circ\text{C}$. A gáz sűrűségének értéke:

a. $40 \cdot 10^{-3} \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$

b. $80 \cdot 10^{-3} \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$

c. $4,0 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$

d. $8,0 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy $S = 100 \text{ cm}^2$ keresztmetszetű és $\lambda = 1 \text{ m}$ hosszúságú hengert két részre osztunk egy vékony, hőszigetelt dugattyúval, amely súrlódásmentesen tud mozogni. A henger függőleges, a dugattyú pedig egyensúlyban van. Az 1-es térrészben $m_1 = 8 \text{ g}$ tömegű oxigén ($\mu_1 = 32 \text{ g/mol}$) van $t_1 = 47^\circ\text{C}$ hőmérsékleten, 2-es térrészben pedig $\nu_2 = 0,16 \text{ mol}$ mennyiségű argon ($\mu_2 = 40 \text{ g/mol}$), amelynek hőmérséklete $t_2 = 27^\circ\text{C}$. A gázokat ideálisnak tekintjük. Határozzátok meg:

a. az oxigén és az argon által elfoglalt térfogatok arányát.

b. Az argon nyomásának értékét.

c. A henger függőleges, mint azt a mellékelt ábrán láthatjuk. Számoljátok ki a henger súlyát, ha az egyensúlyi állapotban az oxigén és az argon által elfoglalt térfogatok aránya 1,5. A gázok hőmérsékletei nem változnak.

d. Határozzuk meg a gázkeverék móltömegét, miután eltávolították a dugattyút a hengerből

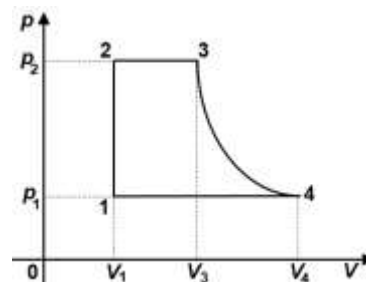
Ar
O ₂

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy többatomos ideális gáz ($C_V = 3R$) az 1234-es termodinamikai körfolyamatot végzi, amely p - V koordinátákban ábrázolva a mellékelt ábrán látható. A 3-4 átalakulás

adiabatikus, amelyre az állapotváltozás törvénye $p \cdot V^\gamma = \text{const.}$, ahol $\gamma = \frac{C_p}{C_V}$.

Ismertek: $p_1 = 10^5 \text{ Pa}$, $V_1 = 0,5 \text{ L}$, $V_3 = 3V_1$, $V_4 = 6V_1$. Adott, hogy $2^{\frac{4}{3}} \cong 2,52$.

Határozzátok meg:

a. a gáz belső energiájának a változását a 4-es és az 1-es állapotok között.

b. a gáz és a környezete között cserélt mechanikai munkát a 2-3 átalakulásra

c. egy körfolyamat során a gáz által kapott hő

d. annak a hőerőgépnél a hatásfokát, amely az adott körfolyamat szerint működne.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

C. AZ EGYENÁRAM ELŐÁLLÍTÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

3-as teszt

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. A fizika tankönyvekben használt mennyiségek és mértékegységek jelöléseit használva az

$\frac{U}{R} \cdot \Delta t$ mennyiség mértékegységét úgy írhatjuk fel, mint:

a. $\frac{W}{V}$

b. W

c. $\frac{J}{V}$

d. J

(3p)

2. Egy fémvezető fajlagos ellenállása 0°C -on ρ_0 , hőfoktényezője pedig α . A vezető fajlagos ellenállását t hőmérsékleten a következő összefüggés adja meg:

a. $\rho = \rho_0(1 + \alpha t)^{-1}$

b. $\rho = \rho_0 \alpha t$

c. $\rho = \rho_0(1 - \alpha t)$

d. $\rho = \rho_0(1 + \alpha t)$

(3p)

3. Az elektromos áram egyezményes iránya egyszerű elektromos áramkörben:

a. a „+” kapocstól a „-” fele van az áramforráson kívüli áramkörben

b. a „-” kapocstól a „+” fele van az áramforráson kívüli áramkörben

c. a „+” kapocstól a „-” fele van az áramforrás belsejében

d. megegyezik az elektronok mozgásirányával az áramkörben.

(3p)

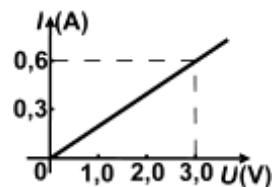
4. Egy $\lambda = 50$ cm hosszúságú és $d = 2$ mm átmérőjű grafit rudacska végeire elektromos feszültséget kapcsolunk. A mellékelt ábrán látható a rudacsán áthaladó áramerősség függése az alkalmazott elektromos feszültségtől. A grafit fajlagos ellenállásának megközelítő értéke:

a. $1,6 \cdot 10^{-5} \Omega \cdot \text{m}$

b. $3,1 \cdot 10^{-5} \Omega \cdot \text{m}$

c. $1,3 \cdot 10^{-4} \Omega \cdot \text{m}$

d. $3,1 \cdot 10^{-2} \Omega \cdot \text{m}$

(3p)

5. A mellékelt ábrán egy elektromos hálózat részlete látható. Az egyes vezetőkön áthaladó áramerősségek értékei $I_1 = 1$ A, $I_2 = 9$ A és $I_4 = 6$ A. Az I_5 -el jelölt áramerősség értéke:

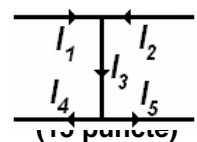
a. 1 A

b. 4 A

c. 9 A

d. 10 A

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

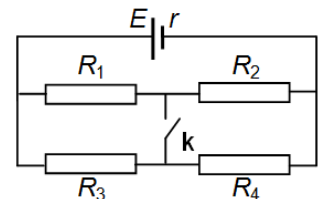
A mellékelt ábrán látható kapcsolási rajzon az áramkör elektromotoros feszültsége $E = 100$ V és belső ellenállása $r = 5,0 \Omega$. A négy ellenállás értéke rendre $R_1 = 60 \Omega$, $R_2 = 30 \Omega$, $R_3 = 30 \Omega$, $R_4 = 60 \Omega$. Határozzátok meg:

a. a négy ellenállás eredőjének értékét, amikor a k kapcsoló nyitva van;

b. az R_1 ellenálláson áthaladó áramerősség értékét, amikor a k kapcsoló nyitva van;

c. az áramforrás belső ellenállásán a feszültségesést, amikor a kapcsoló zárva van;

d. a maximális teljesítményt, amelyet az áramforrás a külső áramkörbe átadhat egy megfelelően megválasztott ellenállás esetében.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

A mellékelt kapcsolási rajzon az áramforrás elektromotoros feszültsége $E = 12$ V és belső ellenállása $r = 1,5 \Omega$. Az áramkörben levő égő foglalatára a következő értékeket írták 9 W; 6 V. Zárjuk a k kapcsolót és a reosztát ellenállását $R_2 = 2 \Omega$ értékre állítjuk.

Ebben az esetben az égő a névleges értékeken működik. Határozzátok meg:

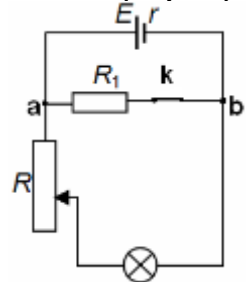
a. az a és b pontok közti feszültségesést;

b. az áramforrás által szolgáltatott energiát $\Delta t = 1$ min idő alatt;

c. az R_1 ellenállás értékét;

d. azt az R_{2x} értéket, amelyre be kell állítani a reosztát ellenállását, ahhoz, hogy az égő névleges értékein működjön, ha a k kapcsolót kinyitjuk.

(15 pont)

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. d)

FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

D. OPTICA

3-as test

Ismerit: a fénny sebessége légüres térben $c = 3 \cdot 10^8 \text{ m/s}$, a Planck állandó $h = 6,6 \cdot 10^{-34} \text{ J} \cdot \text{s}$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. Egy ν frekvenciájú sugárzás hatására, egy fotocella katódja E_c maximális mozgási energiájú elektronokat bocsát ki. Az elektronok katódból való kilépési munkájára igaz a következő összefüggés:

- a. $L = h \cdot \nu + E_c$ b. $L = E_c - h \cdot \nu$ c. $L = h \cdot \nu - E_c$ d. $L = h \cdot \nu$ **(3p)**

2. Egy lencse törőképesége $C = 2,0 \text{ m}^{-1}$. Ennek a lencsének a fókusz távolsága:

- a. 0,2 m   b. 25 cm   c. 50 cm   d. 200 cm   **(3p)**

3. Egy fényes pont látszólagos képe egy optikai rendszerben a következőképpen jön létre:

- a. az optikai rendszerből kilépő fénysugarak metszéspontjánál
b. az optikai rendszerből kilépő fénysugarak meghosszabbításainak a metszéspontjában
c. egy az optikai rendszerbe belépő fénysugár és egy másik ugyancsak belépő fénysugár meghosszabbításának a metszéspontjában
d. az optikai rendszerbe belépő fénysugarak metszéspontjában   **(3p)**

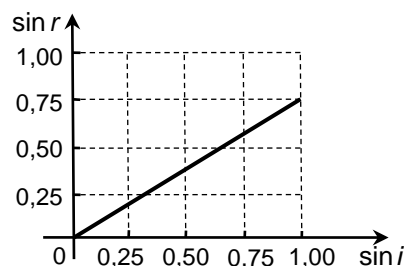
4. Két $f_1 = 20 \text{ cm}$ és $f_2 = 30 \text{ cm}$ fókusz távolságú lencse illesztett lencserendszert alkot. A rendszer eredő fókusz távolsága:

- a. 12 cm   b. 18 cm   c. 25 cm   d. 50 cm   **(3p)**

5. Egy kísérletben megméri a törési r szög értékét, amint egy lézersugár levegőből ($n_{\text{levegő}} \approx 1$) egy folyadékba lép be az i beesési szög különböző értékeire. A kapott értékek segítségével a mellékelt ábrán látható grafikont kapjuk. A folyadék törésmutatójának hozzávetőleges értéke:

- a. 0,75
b. 1,33
c. 1,50
d. 1,75

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy tanuló egy vékony gyűjtőlencsét használ, hogy megkapja az ablak képét egy párhuzamos falon, amely a tanterem másik végében van. A tanuló azt tapasztalja, hogy a falon akkor alakul ki az ablak tiszta képe, amikor a lencsét a fallal párhuzamosan tartja, attól $d = 8,0 \text{ cm}$ távolságra. Az ablak és a lencse közti távolság ebben az esetben $D = 6,0 \text{ m}$. Az ablak magassága $H = 2,1 \text{ m}$.

- a. Határozzátok meg a lencse fókusz távolságát.
b. Számoljátok ki a lencse által az ablakról alkotott tiszta kép magasságát.
c. Készítsetek egy rajzot, amelyben szerkesszétek meg az optikai tengelyre merőlegesen, a lencse előtt, kétszeres fókusz távolságban elhelyezett valós tárgy képét.
d. Az adott lencsét, optikai padra helyezzük egy másik lencsével együtt, centrált optikai rendszert alkotva. Megállapítható, hogy egy a rendszerbe az optikai főtengellyel párhuzamosan belépő sugár ugyancsak párhuzamosan lép ki a rendszerből. Határozzuk meg a második lencse fókusz távolságát.

III. Oldjátok meg a következő feladatot

(15 pont)

Egy interferencia kísérletben Young féle interferencia berendezést használunk, amelyet monokromatikus, $\lambda = 500 \text{ nm}$ hullámhosszú fénysugárral világítunk meg, amely a rendszer szimmetria tengelyén elhelyezett fényforrásból származik. A rések közti távolság $2\lambda = 2 \text{ mm}$, a rács és az ernyő közti távolság pedig $D = 1 \text{ m}$. Határozzátok meg:

- a. a használt sugárzás frekvenciáját;
b. a sávközt;
c. a $k = 5$ -öd rendű interferencia maximumot alkotó fénysugarak optikai útkülönbségét;
d. mekkora kell legyen a rések közti távolság, ahhoz, hogy az interferencia sávköz értéke változatlan maradjon, amikor a teljes berendezést $n = \frac{4}{3}$ törésmutatójú közegbe merítjük.